

Pašvaldības profils

APVIENOTAIS

BALVU **NOVADS**

Saturs

1.	Novadu veidojošās pilsētas un pagasti	2
2.	Apvienotā Balvu novada teritorijas raksturojums	2
3.	Iedzīvotāju skaits un tā prognozes	5
4.	Budžets	6
4.1.	2018. gada budžeta ieņēmumi un izdevumi	6
4.2.	2019. gada budžeta ieņēmumu plāns.....	7
4.3.	Administratīvie izdevumi	8
4.4.	Iemaksas pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondā (PFIF).....	9
4.5.	Pašvaldības budžeta iedzīvotāju ienākumu nodokļa (IIN) ieņēmumi uz 1 iedzīvotāju.....	10
4.6.	Pašvaldības budžeta izdevumi izglītībai uz vienu izglītojamo.....	11
5.	Investīcijas.....	12
6.	Darbaspēka migrācija.....	15
7.	Pašvaldību iespējas uzņēmējdarbības veicināšanā.....	16
8.	Vispārējās izglītības iestādes.....	16
9.	Pārvaldība un pakalpojumi.....	17
9.1.	Vienotie valsts un pašvaldības klientu apkalpošanas centri	17
9.2.	Pagastu pārvalžu izvietojums	17
10.	Pašvaldību sadarbība	18
11.	Teritoriju ekonomiskās aktivitātes izvērtējums.....	19

1. Novadu veidojošās pilsētas un pagasti

Pašlaik esošais novads, republikas pilsēta	Pilsēta, pagasts	Teritorijas attīstības līmeņa indekss, vienības (vieta 110 grupā, sākot ar lielāko rādītāju; republikas pilsētai vieta 9 grupā) VRAA dati			
		2014	2015	2016	2017
Baltinavas novads	1. Baltinavas pagasts	-1,435 (108)	-1,252 (104)	-1,209 (103)	-1,386 (105)
Balvu novads	2. Balvu pagasts 3. Balvu pilsēta 4. Bērzkālnes pagasts 5. Bērzpils pagasts 6. Briežuciema pagasts 7. Krišjāņu pagasts 8. Kubulu pagasts 9. Lazdulejas pagasts 10. Tilžas pagasts 11. Vectilžas pagasts 12. Vīksnas pagasts	-0,864 (93)	-0,929 (95)	-0,819 (95)	-0,780 (91)
Rugāju novads	13. Lazdukalna pagasts 14. Rugāju pagasts	-1,195 (102)	-1,032 (96)	-1,185 (101)	-0,978 (94)
Viļakas novads	15. Kupravas pagasts 16. Medņevas pagasts 17. Susāju pagasts 18. Šķilbēnu pagasts 19. Vecumu pagasts 20. Viļakas pilsēta 21. Žīguru pagasts	-1,308 (105)	-1,179 (101)	-1,191 (102)	-1,293 (103)

2. Apvienotā Balvu novada teritorijas raksturojums

SIA “Karšu izdevniecība Jāņa sēta” jaunveidojamo pašvaldību teritoriju izpēti darba materiāls

Balvi ir pilsēta Ziemeļlatgalē, nedaudz vairāk kā 3 stundu braucienā no Rīgas, 1 stundas 15 minūšu braucienā no tuvākā reģionālā centra – Rēzeknes un tikai 30 minūšu braucienā no Krievijas robežas. Šāds novietojums Balvus ierindo piecu no Rīgas vistālāk esošo attīstības centru skaitā.

Par lielāku apdzīvotu vietu Balvi sāka veidoties tikai 19. gs. beigās, kad vietā, kur Bolupe savienoja Pērkonu un Balvu ezeru, izveidojās ciems. Latvijas brīvvalsts laikā tas strauji attīstījās un 1928. gadā kā pirmais Ziemeļlatgalē ieguva pilsētas tiesības. Lai arī Balvi ar 2 tūkst. iedzīvotāju 20. gs. 30. gados bija lielākā Ziemeļlatgales apdzīvotā vieta, nozīmīgāka administratīvā centra statusu tas ieguva tikai 1950. gadā, kad tika izveidots Balvu rajons.

Kopš viduslaikiem Ziemeļlatgales ietekmīgākais centrs bija Viļaka (toreiz Marienhauzena), bet pēc Pitalovas dzelzceļa mezgla iekļaušanas Latvijas Republikā (1920. g.) jaunās valsts vara izlēma 1925. gadā no Ludzas apriņķa atdalīt Jaunlatgales apriņķa iestādes izvietot Pitalovā, kas tika pārdēvēta vispirms par Jaunlatgali, bet 1938. gadā – par Abreni.

Sākoties otrajai padomju okupācijai, Abrene kopā ar sešiem apkārtnējiem pagastiem tika atdalīta no Latvijas, bet apriņķa iestādes – pārceltas uz Viļaku, kam 1945. gadā tika piešķirtas pilsētas tiesības. Pēc apriņķu likvidācijas Viļakas apriņķis vispirms tika sadalīts Abrenes un Balvu rajonā, bet 1959. gadā – atkal apvienots, nu jau Balvu rajonā. Šāds iedalījums ar nelielām izmaiņām (1959.–1962. g. un no 1967. g. tagadējais Liepnas pagasts bija Alūksnes rajonā) pastāvēja turpmākos 48 gadus.

Balviem kļūstot par rajona centru, pilsēta strauji auga. Te tika izvietoti dažādi apkārtnējo teritoriju apkalpojošie valsts dienesti, bet to augošajam darbinieku skaitam būvēti tipveida daudzdzīvokļu nami,

būtiski mainot bijušās mazpilsētas ainavu un iedzīvotāju sastāvu. Pilsētas iedzīvotāju skaits 1990. gadā sasniedza savu vēsturisko maksimumu – 9,7 tūkst.

Padomju komandekonomikas sabrukumu, kas nāca līdz ar Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanu un pāreju uz brīvo tirgu, pārdzīvoja vien retais no padomju laikā izveidotajiem Balvu rūpniecības uzņēmumiem. Arī lielākais no tiem Balvu gaļas kombināts tā arī nespēja pielāgoties darbam konkurences apstākļos un pēc izsaimniekošanas nonāca pašvaldības īpašumā. Tā izpostītā teritorija kontrastē ar pēdējā desmitgadē galvenokārt ar Eiropas struktūrfondu atbalstu renovētajām pilsētas sabiedriskajām ēkām, sakoptajām ielām un parkiem. Diemžēl pieejamā ES atbalsta izlietojums Balvos nav pietiekamā mērā sekmējis uzņēmējdarbību, izraisot iedzīvotāju masveida aizplūšanu uz vietām, kur tā attīstās veiksmīgāk. 30 gadu laikā iedzīvotāju skaits Balvos sarucis par 37%, noslīdot līdz 6 tūkst.

Pēc uzņēmējdarbībā radītās pievienotās vērtības¹ ar 16 milj. EUR Balvi bija trešais mazākais no attīstības centriem, apsteidzot vien Valku un Ludzu. Zīmīgi, ka trīs lielākie Balvu uzņēmumi ir valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrību struktūrvienības (“Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienība”, “Sadales tīkls” un “Latvijas autoceļu uzturētājs”). Kaimiņu novados – Viļākā, Rugājos un Baltinavā, kas tika izveidoti 2009. gadā, atdalot tos no Balvu rajona, situācija ir vēl bēdīgāka. Tikai vienā no to centriem – Viļākā 2019. gadā bija vairāk par 1000 iedzīvotājiem (1269) un pievienotā vērtība pārsniedza 1 milj. EUR. Rugājos bija 519 iedzīvotāju, Baltinavā – 438, attiecīgi mazāka arī tur radītā pievienotā vērtība. Rēķinot uz vienu iedzīvotāju, pievienotā vērtība Balvos bija 2,5 reizes, bet citos minētajos centros – vismaz 5 reizes mazāka nekā, piemēram, Smiltēnē, kas līdzīgi Balviem atrodas reti apdzīvotā, purvu un mežu ieskaudā teritorijā, tomēr spējusi veiksmīgi attīstīt uzņēmējdarbību, kļūstot par vienu no rosīgākajiem Ziemeļvidzemes centriem. Tradicionālās uzņēmējdarbības nozares, tāpat kā Smiltēnē, Balvu apkaimē ir lauksaimniecība, mežsaimniecība un kūdras ieguve, pilsētā – tirdzniecība un citas pakalpojumu nozares, tomēr bez rūpniecības tās nespēj nodrošināt tādu darbavietu skaitu, kas būtu nepieciešams, lai mazinātu iedzīvotāju bezdarbu un aizbraukšanu. Viens no retajiem rūpniecības uzņēmumiem, kas turpina darbību Balvu apkaimē, ir “Daiļrade Koks” kokapstrādes cehs Viļākā (pievienotā vērtība – 0,5 milj. EUR).

Aizvien sakoptākie Ziemeļlatgales lauki liecina, ka neapsaimniekotu lauksaimniecības teritoriju arī šeit paliek mazāk. Starp zemnieku saimniecībām aizvien vairāk ir spēcīgu, tirgum ražojošu uzņēmumu. Desmit no tām pievienotā vērtība 2017. gadā pārsniedza 100 tūkst. EUR (“Riekstiņi” un “Grano E” – Baltinavas novadā, “Kotiņi”, “Rozītes”, “Lejas” un “Kīra” – Viļakas novadā, “Vītoli” – Rugājos un “Bērziņi”, “Pīlādži” un “Virbi” – Balvu novadā). Tomēr ļoti augsts ir to zemnieku saimniecību īpatsvars, kas ražo pārsvarā pašpatēriņam, līdz ar to šo saimniecību maksātais ienākuma nodoklis, kas ir galvenais ieņēmumu avots pašvaldību budžetā, ir nepietiekams, lai pašvaldība spētu uzturēt iedzīvotājiem nepieciešamo infrastruktūru un nodrošināt pakalpojumus, trūkstošo budžeta daļu saņemot no pašvaldību izlīdzināšanas fonda. Zemā produktivitāte lielākajā saimniecību daļā neļauj izmantot algotu darbaspēku. Izmantojot pierobežas situāciju, daļa iedzīvotāju cenšas piepelnīties (vai iekonomēt), regulāri braucot iepirkties uz blakus esošo Krieviju, kur degviela un citas vietējās izcelsmes preces ir lētākas. Savukārt vietējās pašvaldības, apzinoties, ka darbavietas to struktūrās ne tikai ir vienas no retajām, kur vietējiem iedzīvotājiem iespējams saņemt regulāru atalgojumu, bet arī tiek maksāti nodokļi pilnā apmērā, vilcinās ar reformām publisko pakalpojumu tīklā. Arguments, ka gadiem ilgusī neefektīvo iestāžu uzturēšana līdz šim nav spējusi mainīt situāciju, ka iedzīvotāju skaita samazināšanās temps šeit turpina būt viens no straujākajiem valstī, joprojām nav spējis pārliecināt vietvaras veidot racionālāku publisko pakalpojumu tīklu. Spilgts apliecinājums tam ir vidusskolas. Vidējais vidusskolēnu skaits sešās ārpus Balviem esošajās vidusskolās nepārsniedz 50. Kā šāda lieluma vidusskolās nokomplektēt paralēlklases, lai atbilstoši jaunajam mācību saturam kvalificēti un labi

¹ Šeit un turpmāk termins “pievienotā vērtība” attiecināts uz “Karšu izdevniecības Jāņa sēta” aprēķiniem par attiecīgajā teritorijā darbojošos uzņēmumu (ar vismaz 70 tūkst. EUR apgrozījumu) vietējo vienību 2017. gadā radīto pievienoto vērtību.

Pašvaldības profils — **BALVU** NOVADS

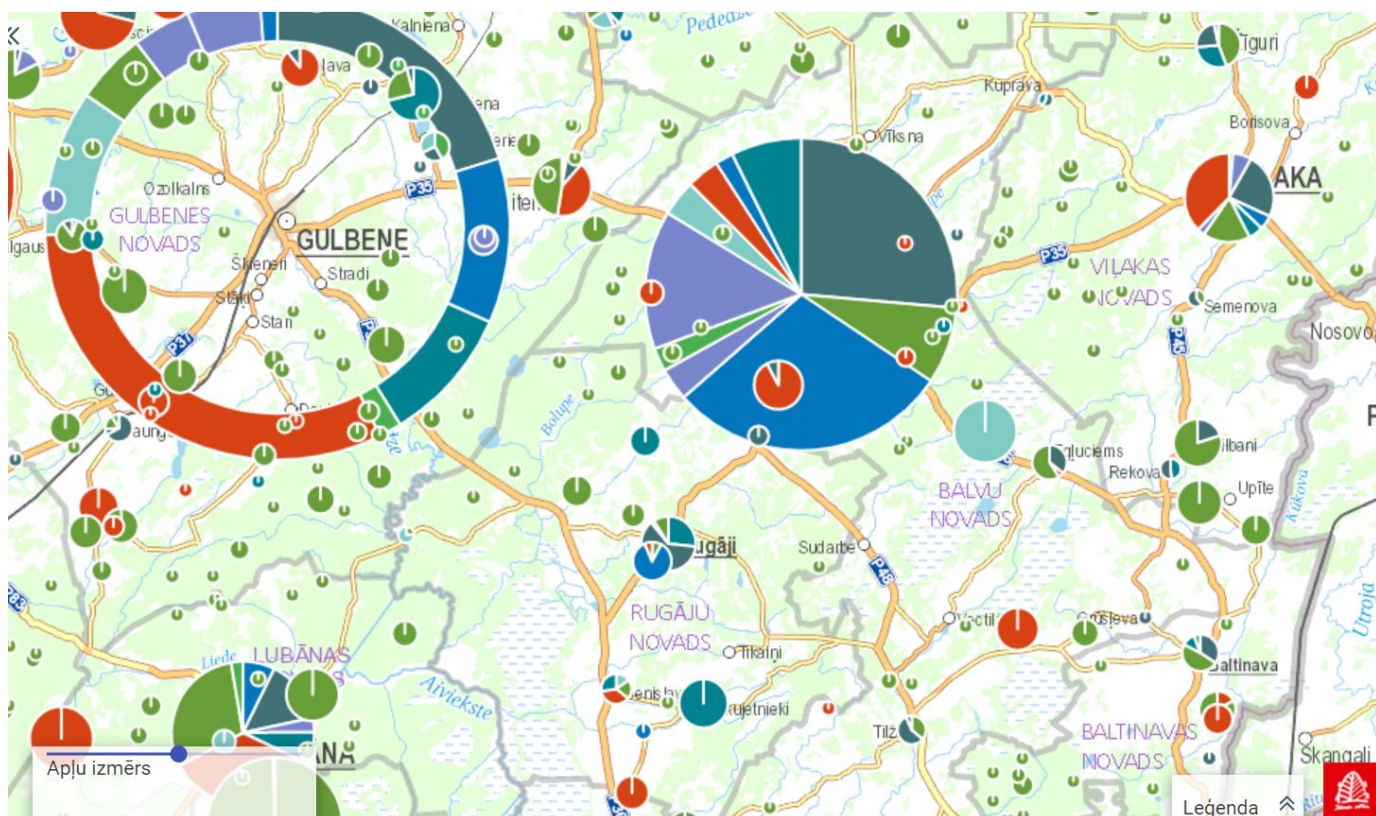
apmaksāti pedagogi varētu nodrošināt vidusskolēniem specializācijas iespējas vismaz divos mācību virzienos?

Jau pašlaik Balvu apkaimes publiskais sektors lielā mērā ir spiests pārtīkt no dotācijām. Zemā uzņēmējdarbības aktivitāte, aizvien neefektīvākais publiskais sektors, sabiedrības novecošana un rūkošais iedzīvotāju skaits, neveicot reformas, situāciju sarežģīs vēl vairāk. Neraugoties uz bijušā rajona administratīvo sašķeltību, arī pēdējo 10 gadu laikā Balvi apkārtnes iedzīvotājiem turpināja pildīt centra funkcijas, jo to ekonomiskais potenciāls bija vismaz 10 reizes lielāks nekā jebkuram citam centram 35 km rādiusā. Šādos apstākļos četru bijušā Balvu rajona novadu apvienošana ļautu efektīvāk izmantot pieticīgo publisko finansējumu, lai tomēr nodrošinātu apkārtnes iedzīvotājiem kvalitatīvus publiskos pakalpojumus, to skaitā nodrošinātu atbalstu uzņēmējdarbībai.

Ar 20 tūkst. iedzīvotājiem apvienotais Balvu novads būtu 7. mazākais Latvijā. Turklāt jāņem vērā, ka atbilstoši prognozēm līdz 2030. gadam tas samazināsies vēl par ceturtdaļu – līdz 15 tūkst. Platības ziņā (2387 km²) ieņemot 13. vietu starp 35 piedāvāto novadu teritorijām, tas iekļautos vidēji lielo novadu skaitā. Viszemākais rādītājs apvienotajam Balvu novadam būtu uzņēmējdarbībā radītās pievienotās vērtības apjoma ziņā (26,6 milj. EUR) un arī rēķinot uz 1 iedzīvotāju (1,3 tūkst. EUR). Tieši uzņēmējdarbība ir Balvu novada līdz šim neizmantotais potenciāls. Tāpat kā lielais un modernais, bet tikpat kā neizmantotais (Krievijas neieinteresētības dēļ) Eiropas Savienības robežkontroles punkts Vientuļos kaut ko vēl gaida...

*Balvu optimālais sasniežamības areāls un VARAM piedāvātā apvienotā novada teritorija.
Fragments no “Karšu izdevniecībā Jāņa sēta” veidotās kartes*

Uzņēmējdarbībā radītā pievienotā vērtība (apļa laukums proporcionāls vērtības apjomam) Gulbenes un Balvu apkārtnē. Fragments no “Karšu izdevniecībā Jāņa sēta” veiktās analīzes

3. Iedzīvotāju skaits un tā prognozes

Pašlaik esošais novads	Iedzīvotāju skaits 2018. gada sākumā (CSP)	Izmaiņas pret 2009. gadu	Iedzīvotāju skaita prognozes uz 2030. gadu (Jāņa sēta, 2019)
Baltinavas novads	1000	-22%	738
Balvu novads	12129	-19%	9018
Rugāju novads	2160	-14%	1818
Viļakas novads	4733	-22%	3359
Apvienotais BALVU NOVADS	20022	-19%	14933
Vieta LV pēc ATR, sākot ar pēc iedz. sk. lielāko	29 / 35		30 / 35

4. Budžets

4.1. 2018. gada budžeta ieņēmumi un izdevumi

2018. gada pamatbudžets (Izpilde no gada sākuma)

BUDŽETS	Baltinavas novads	%	EUR/iedz.	Balvu novads	%	EUR/iedz.	Rugāju novads	%	EUR/iedz.	Viļakas novads	%	EUR/iedz.
KOPĀ IEŅĒMUMI	1 540 102	100%	1 540,1	18 470 480	100%	1 522,8	2 786 800	100%	1 290,2	5 813 200	100%	1228,2
Nodokļu ieņēmumi	489 465	32%	489,5	6 117 746	33%	504,4	927 061	33%	429,2	2 204 364	38%	465,7
Ienākuma nodokļi	406 127	26%	406,1	5 434 528	29%	448,1	745 742	27%	345,3	1 918 130	33%	405,3
Īpašuma nodokļi	83 338	5%	83,3	591 744	3%	48,8	181 319	7%	83,9	286 234	5%	60,5
Nenodokļu ieņēmumi	85 311	6%	85,3	98 671	1%	8,1	49 823	2%	23,1	26 675	0%	5,6
Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	21 608	1%	21,6	2 388 931	13%	197,0	175 084	6%	81,1	499 300	9%	105,5
Ārvalstu finanšu palīdzība												
Transferti	943 718	61%	943,7	9 865 132	53%	813,4	1 634 832	59%	756,9	3 082 861	53%	651,4
Valsts budžeta transferti	889 596	58%	889,6	9 493 207	51%	782,7	1 573 692	56%	728,6	2 989 648	51%	631,7
t.sk.												
Pašvaldību budžetā saņemtā dotācija no PFIF	297 277	19%	297,3	2 907 706	16%	239,7	714 081	26%	330,6	1 363 727	23%	288,1
Pašvaldību budžetu transferti	54 122	4%	54,1	353 794	2%	29,2	59 490	2%	27,5	83 164	1%	17,6

Pašvaldības profils — **BALVU** NOVADS

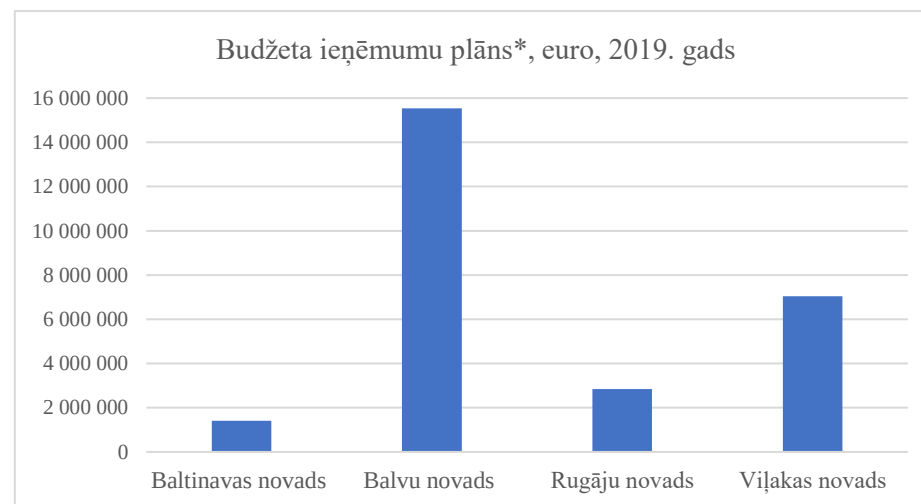
BUDŽETS	Baltinavas novads	%	EUR/iedz.	Balvu novads	%	EUR/iedz.	Rugāju novads	%	EUR/iedz.	Viļakas novads	%	EUR/iedz.
KOPĀ IZDEVUMI (atbilstoši funkcionālajām kategorijām)	1 704 871	100%	1 704,9	19 335 718	100%	1 594,2	3 689 051	100%	1 707,9	6 202 771	100%	1 310,5
Vispārējie valdības dienesti	298 481	18%	298,5	1 589 723	8%	131,1	272 226	7%	126,0	743 621	12%	157,1
Aizsardzība	0	0%	0,0	0	0%	0,0	0	0%	0,0	0	0%	-
Sabiedriskā kārtība un drošība	692	0,04%	0,7	238 591	1,2%	19,7	23 019	0,6%	10,7	16 229	0,3%	3,4
Ekonomiskā darbība	304 655	18%	304,7	1 015 960	5%	83,8	1 284 640	35%	594,7	501 162	8%	105,9
Vides aizsardzība	28 908	2%	28,9	0	0%	0,0	25 700	1%	11,9	16 046	0,3%	3,4
Teritoriju un mājokļu apsaimniekošana	44 426	3%	44,4	2 873 004	15%	236,9	280 368	8%	129,8	692 595	11%	146,3
Veselība	6 345	0%	6,3	98 250	1%	8,1	30 694	0,8%	14,2	57 935	0,9%	12,2
Atpūta, kultūra un reliģija	93 961	6%	94,0	2 271 551	12%	187,3	180 821	5%	83,7	759 872	12%	160,5
Izglītība	843 729	49%	843,7	9 017 080	47%	743,4	1 259 368	34%	583,0	2 718 872	44%	574,5
Sociālā aizsardzība	83 674	5%	83,7	2 231 559	12%	184,0	332 215	9%	153,8	696 439	11%	147,1

(Dati: Valsts kases - Pārskats par pamatbudžeta izpildi (2018. gada decembris), https://e2.kase.gov.lv/pub5.5_pasv/code/pub.php?module=pub)

4.2. 2019. gada budžeta ieņēmumu plāns

Pašvaldība	Budžeta ieņēmumu plāns*, euro	EUR/iedz.
Baltinavas novads	1 414 388	1414,4
Balvu novads	15 530 482	1280,4
Rugāju novads	2 842 341	1315,9
Viļakas novads	7 044 757	1488,4

*pamatbudžets un speciālais budžets uz 31.03.2019., EUR
(FM dati)

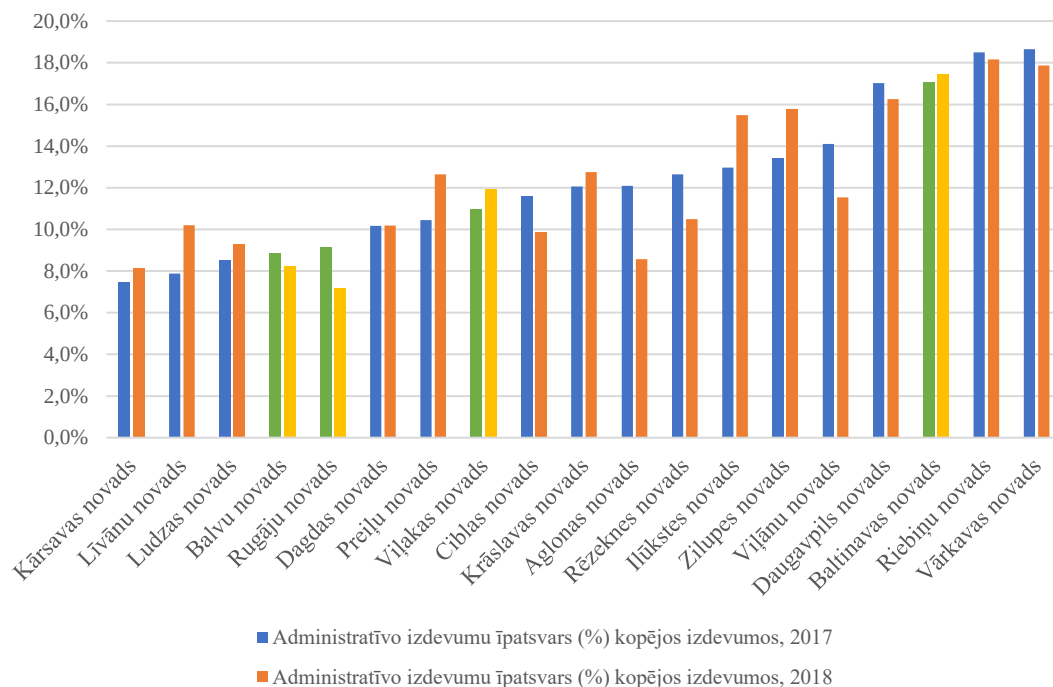
Pašvaldības profils — BALVU NOVADS

4.3. Administratīvie izdevumi

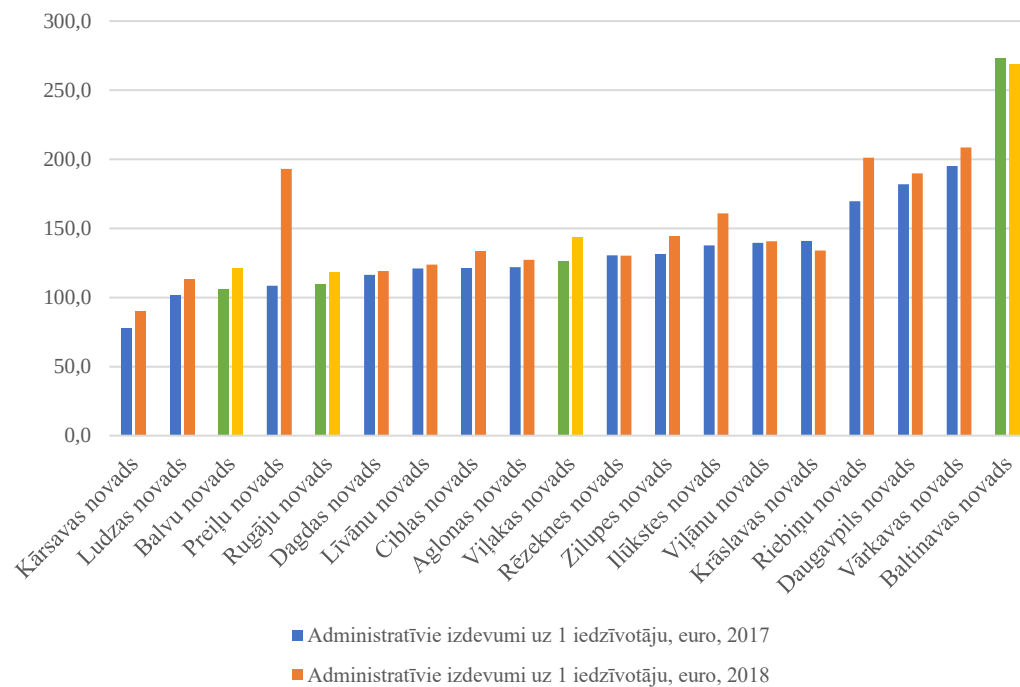
Esošās pašvaldību teritorijas	2017				2018 (iespējamās izmaiņas)			
	Administratīvie izdevumi, % no kopējiem izdevumiem		Administratīvie izdevumi uz 1 iedzīvotāju, euro		Administratīvie izdevumi, % no kopējiem izdevumiem		Administratīvie izdevumi uz 1 iedzīvotāju, euro	
	Rādītājs	Vieta 110 grupā, sākot ar mazāko īpatsvaru*	Rādītājs	Vieta 110 grupā, sākot ar mazākajiem izdevumiem*	Rādītājs	Vieta 110 grupā, sākot ar mazāko īpatsvaru*	Rādītājs	Vieta 110 grupā, sākot ar mazākajiem izdevumiem*
Baltinavas novads	17,1	106	273,4	110	17,5	103	268,8	109
Balvu novads	8,8	38	106,3	40	8,2	40	120,9	52
Rugāju novads	9,1	41	109,4	45	7,2	24	118,0	47
Viļakas novads	11,0	63	126,2	68	11,9	83	143,6	74

*republikas pilsētām vieta 9 grupā
(*VARAM aprēķins*)

Administratīvo izdevumu īpatsvars (%) kopējos izdevumos, Latgales plānošanas reģions, 2017. un 2018. gads

Administratīvie izdevumi uz 1 iedzīvotāju, euro, Latgales plānošanas reģions, 2017. un 2018. gads

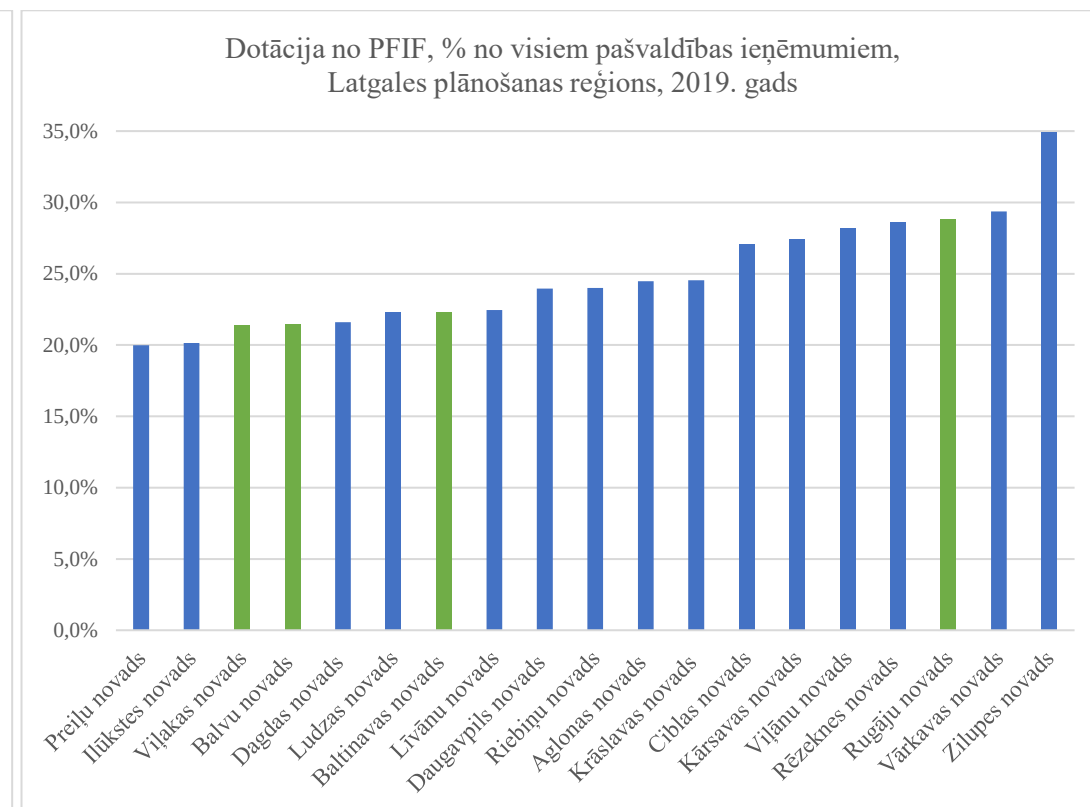
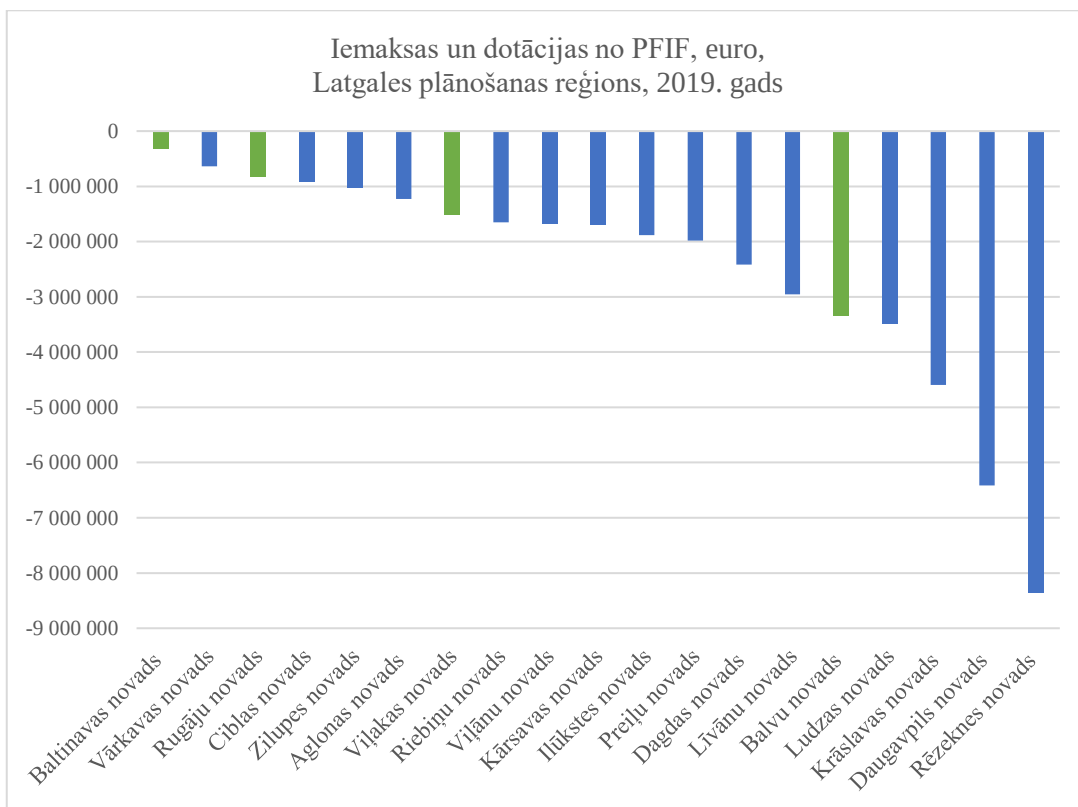
Pašvaldības profils — **BALVU** NOVADS

4.4. Iemaksas pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondā (PFIF)

5. Esošās pašvaldību teritorijas	2019			
	Iemaksas PFIF, EUR		Dotācija no PFIF, % no visiem pašvaldības ieņēmumiem	
	Rādītājs	Vieta 110 grupā, sākot ar lielākajām iemaksām*	Rādītājs	Vieta 101 dotāciju saņēmēja grupā, sākot ar mazāko īpatsvaru**
Baltinavas novads	-315 815	17	22,3	83
Balvu novads	-3 332 854	99	21,5	79
Rugāju novads	-818 710	49	28,8	98
Viļakas novads	-1 506 930	78	21,4	77

*republikas pilsētām vieta 9 grupā

**republikas pilsētām vieta 6 dotāciju saņēmēju grupā
(FM dati)

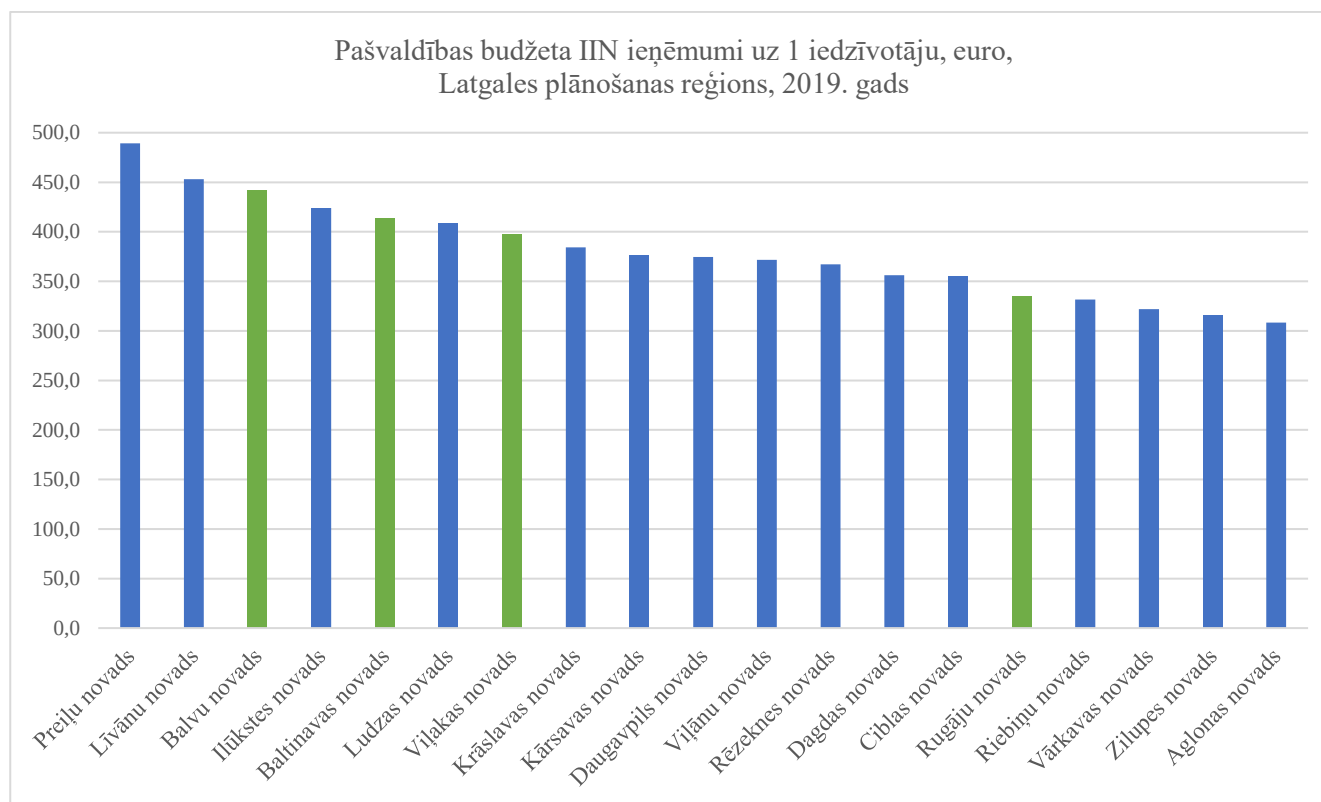

Pašvaldības profils — **BALVU** NOVADS

4.5. Pašvaldības budžeta iedzīvotāju ienākumu nodokļa (IIN) ieņēmumi uz 1 iedzīvotāju

Esošās pašvaldību teritorijas	2019	
	Pašvaldības budžeta IIN ieņēmumi uz 1 iedzīvotāju (EUR)	
	Rādītājs	Vieta 110 grupā, sākot ar lielākajiem ieņēmumiem*
Baltinavas novads	413,8	94
Balvu novads	442,0	89
Rugāju novads	334,6	106
Viļakas novads	397,5	96

*republikas pilsētām vieta 9 grupā
(FM dati)

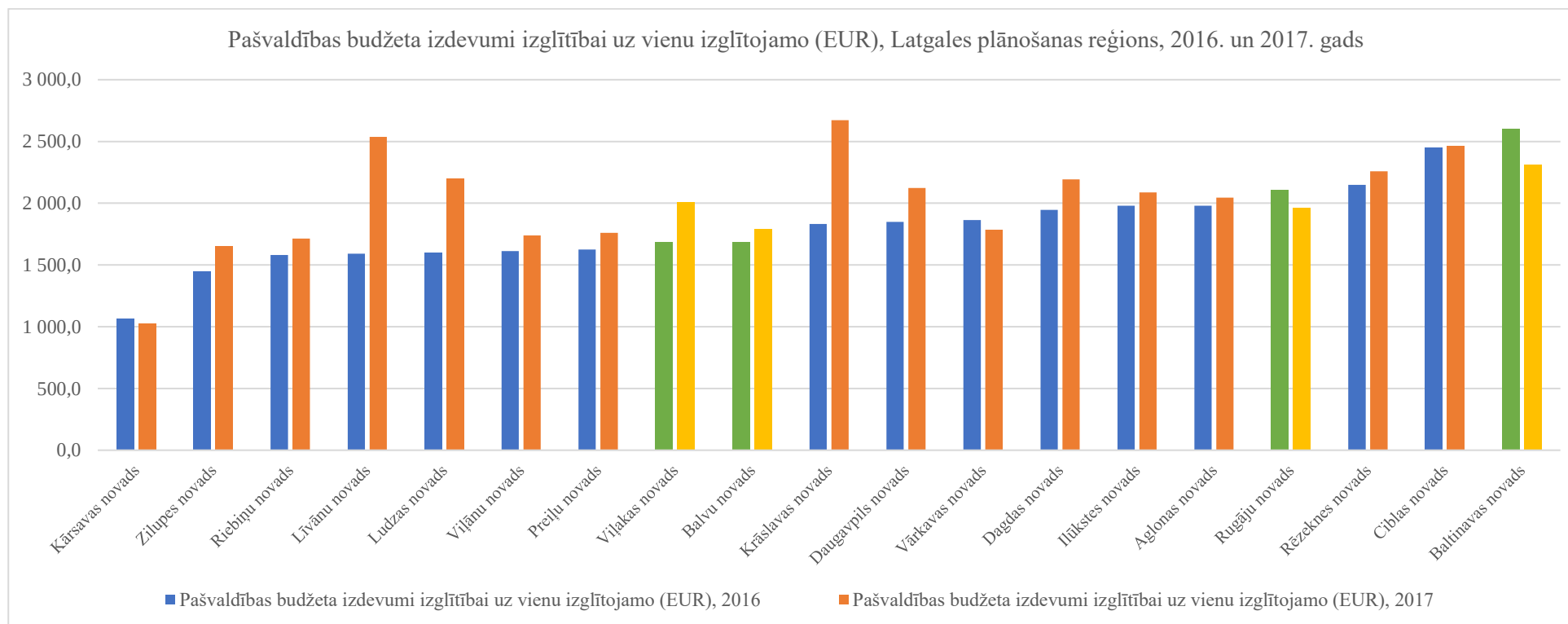

Pašvaldības profils — **BALVU** NOVADS

4.6. Pašvaldības budžeta izdevumi izglītībai uz vienu izglītojamo

Esošās pašvaldību teritorijas	2016		2017	
	Pašvaldības budžeta izdevumi izglītībai uz vienu izglītojamo (EUR, RAIM apr.)		Pašvaldības budžeta izdevumi izglītībai uz vienu izglītojamo (EUR, RAIM apr.)	
	Rādītājs	Vieta 110 grupā, sākot ar mazākajiem izdevumiem*	Rādītājs	Vieta 110 grupā, sākot ar mazākajiem izdevumiem*
Baltinavas novads	2 605,1	107	2 309,2	99
Balvu novads	1 688,3	54	1 792,3	41
Rugāju novads	2 106,0	97	1 965,4	66
Viļakas novads	1 685,8	53	2 009,7	72

*republikas pilsētām vieta 9 grupā
(RAIM dati)

(Avoti: RAIM dati)

5. Investīcijas

Informācija par Eiropas Savienības fondiem (2014.-2020. gada periodā) un Emisijas kvotu izsoles instrumentu Baltinavas, Balvu, Rugāju un Viļakas novados:

Baltinavas novada dome nav iesniegusi projektus VARAM kompetences jomās, bet tā ir kā sadarbības partneris Balvu novada pašvaldības iesniegtajā projektā:

Nr. p.k.	SAM vai pasākums	Projekta nosaukums	Kopējās izmaksas, €	ES fondu daļa, €	Projekta ietvaros sasniedzamie iznākuma rādītāji	Projekta statuss
1.	5.6.2. “Degradēto teritoriju atjaunošana”	Uzņēmējdarbības attīstība Austrumu pierobežā (Baltinavas novada pašvaldība ir projekta sadarbības partneris)	6 851 293	4 112 536	Jaunizveidoto darba vietu skaits – 76, sasniegtā vērtība 0. Nefinanšu investīcijas – 4 720 529 €, sasniegtā vērtība 0 €, atjaunotās degradētās teritorijas platība – 11,87 ha.	Noslēgts līgums. Ieviešanā
KOPĀ (ES fondi)			6 851 293	4 112 536	Kopsavilkums – 1 projekts īstenošanas stadijā. Būtiski pievērst pastiprinātu uzmanību rādītāju izpildei (nesasniegšanas gadījumā proporcionāli jāatmaksā ES fondu finansējums).	

Balvu novada pašvaldības un Balvu novada pašvaldības aģentūras “SAN-TEX” iesniegtie projekti VARAM kompetences jomās:

Nr. p.k.	SAM vai pasākums	Projekta nosaukums	Kopējās izmaksas, €	ES fondu daļa, €	Projekta ietvaros sasniedzamie iznākuma rādītāji	Projekta statuss
1.	3.3.1. “Publiskā infrastruktūra uzņēmējdarbībai”	Investīcijas uzņēmējdarbības dažādošanai un konkurētspējas uzlabošanai Balvu novadā.	847 759	654 855 (t.sk. snieguma ietvara rezerve 43 957)	Jaunizveidoto darba vietu skaits, plānotā vērtība – 12, sasniegtā vērtība 0. Nefinanšu investīcijas – plānotā vērtība – 720 674 €, sasniegtā vērtība – 0. Komersantu skaits, kas guvuši atbalstu, plānotā vērtība – 6, sasniegtā vērtība – 0.	Noslēgts līgums. Ieviešanā
2.	4.2.2. “Pašvaldības ēku energoefektivitāte”	Primārās enerģijas patēriņa samazināšana, sekmējot energoefektivitātes paaugstināšanu Kubulu pirmsskolas izglītības iestādē “Ieviņa”	216 170	159 338	Primārās enerģijas patēriņa samazinājums – plānotā vērtība 156 166 kWh/gadā. Siltumnīcefekta gāzu samazinājums – plānotā vērtība 39,984 CO ₂ ekvivalenta tonnas/gadā.	Noslēgts līgums. Ieviešanā
3.	5.3.1. “Ūdenssaimniecība”	Balvu pilsētas ūdenssaimniecības attīstības III kārtā	1 665 444	527 454	Uzlaboto notekūdeņu attīrīšanas sistēmu apkalpoto iedzīvotāju skaita pieaugums – plānotā vērtība 256 iedzīvotāji.	Noslēgts līgums. Ieviešanā
4.	5.6.2. “Degradēto teritoriju atjaunošana”	Industriālās teritorijas attīstība, revitalizējot īpašumus Balvu novadā	6 169 868	5 097 045 (t.sk. snieguma ietvar rezerve 31 989)	Jaunizveidoto darba vietu skaits – 86, sasniegtā vērtība 0. Nefinanšu investīcijas – plānotā vērtība 5 244 388 €, sasniegtā vērtība – 0 €, atjaunotās degradētās teritorijas platība – plānotā vērtība – 7,61 ha, sasniegtā vērtība – 0 ha.	Iesniegts

Pašvaldības profils — **BALVU** NOVADS

5.		Uzņēmējdarbības attīstība Austrumu pierobežā	6 851 294	4 112 536	Jaunizveidoto darba vietu skaits – 76, sasniegtā vērtība 0. Nefinanšu investīcijas – plānotā vērtība 4 720 529 €, sasniegtā vērtība – 0 €, atjaunotās degradētās teritorijas platība – plānotā vērtība – 11,87 ha, sasniegtā vērtība – 0 ha.	Noslēgts līgums. Ieviešanā
KOPĀ (ES fondi)			15 750 535	10 551 228/		

Emisijas kvotu izsoles instruments (EKII)						
Nr. p.k.	Iesniedzējs	Projekta nosaukums	Kopējās izmaksas, €	EKII daļa, €	Projekta ietvaros sasniedzamie iznākuma rādītāji	Projekta statuss
1.	Balvu novada pašvaldība	Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana Balvu kultūras un atpūtas centrā	1 240 393	867 035	Siltumnīcefekta gāzu samazinājums – plānotā 67,379 CO ₂ ekvivalenta tonnas/gadā.	Noslēgts līgums. Ieviešanā
KOPĀ (ES fondu un EKII) projekti Balvu novadā			16 990 928	11 342 318	Kopsavilkums – 5 projekti īstenošanas stadijā, 1 projekts iesniegts. Būtiski pievērst pastiprinātu uzmanību rādītāju izpildei (nesasniegšanas gadījumā proporcionāli jāatmaksā ES fondu finansējums).	

Noraidītie, atsauktie vai konkursu neizturējušie Balvu novada pašvaldības **projekti**:

- SAM 4.2.2. priekšatlase tika iesniegtas vēl 2 projektu idejas:
 - “Samazināt primārās enerģijas patēriņu, sekmējot energoefektivitātes paaugstināšanu Balvu novada pašvaldības administrācijas ēkā” (ERAF finansējums – 122 076 EUR);
 - “Samazināt primārās enerģijas patēriņu, sekmējot energoefektivitātes paaugstināšanu Balvu mūzikas skolā” (ERAF finansējums – 75 095 EUR);

Vērtēšanas rezultātā neviena no 4.2.2. SAM projektu idejām netika virzīta tālāk projektu iesniegšanai Centrālajā finanšu un līgumu aģentūrā nepietiekama ERAF finansējuma dēļ. No 205 iesniegtajām projektu idejām ERAF finansējums pietika tikai 67 projektiem, kas plāno sasniegt augstākus energoefektivitātes u.c. rādītājus. Balvu novada pašvaldības projektu idejas vērtēšanas rezultātā ierindojās attiecīgi 101.vietā un 129.vietā.

Pašvaldībai vēl nav iesniegti projektu iesniegumi par ERAF finansējumu:

- 607 398,91 € degradēto teritoriju atjaunošanai (SAM 5.6.2. 2. un 3.kārtā);
- 65 815,75 € publiskā infrastruktūra uzņēmējdarbībai (SAM 3.3.1).

Rugāju novada pašvaldība nav iesniegusi projektus VARAM kompetences jomās, bet tā ir kā sadarbības partneris Balvu novada pašvaldības iesniegtajā projektā:

Nr. p.k.	SAM vai pasākums	Projekta nosaukums	Kopējās izmaksas, €	ES fondu daļa, €	Projekta ietvaros sasniedzamie iznākuma rādītāji	Projekta statuss
1.	5.6.2. “Degradēto teritoriju atjaunošana”	Uzņēmējdarbības attīstība Austrumu pierobežā (Rugāju novada pašvaldība ir projekta sadarbības partneris)	6 851 293	4 112 536	Jaunizveidoto darba vietu skaits – 76, sasniegtā vērtība 0. Nefinanšu investīcijas – 4 720 529 €, sasniegtā vērtība 0 €, atjaunotās degradētās teritorijas platība – 11,87 ha.	Noslēgts līgums. Ieviešanā
KOPĀ (ES fondi)			6 851 293	4 112 536	Kopsavilkums – 1 projekts īstenošanas stadijā. Būtiski pievērst pastiprinātu uzmanību rādītāju izpildei (nesasniegšanas gadījumā proporcionāli jāatmaksā ES fondu finansējums).	

Noraidītie, atsauktie vai konkursu neizturējušie Rugāju novada pašvaldības **projekti**:

Pašvaldības profils — BALVU NOVADS

- SAM 3.3.1. priekšātlasē** tika iesniegti **2 projekta idejas koncepti**:

- “Uzņēmējdarbības attīstībai nepieciešamās infrastruktūras attīstība Rugāju pagastā” (ERAF finansējums – 354 928 EUR);
- “Uzņēmējdarbības attīstībai nepieciešamās infrastruktūras attīstība Lazdukalna pagastā” (ERAF finansējums – 1 105 000 EUR).

Taču tie netika virzīti tālāk projekta iesniegšanai Centrālajā finanšu un līgumu aģentūrā nepietiekama ERAF finansējuma dēļ.

Viļakas novada dome nav iesniegusi projektus VARAM kompetences jomās, bet tā ir kā sadarbības partneris Balvu novada pašvaldības iesniegtajā projektā:

Nr. p.k.	SAM vai pasākums	Projekta nosaukums	Kopējās izmaksas, €	ES fondu daļa, €	Projekta ietvaros sasniedzamie iznākuma rādītāji	Projekta statuss
1.	5.6.2. “Degradēto teritoriju atjaunošana”	Uzņēmējdarbības attīstība Austrumu pierobežā (Viļakas novada pašvaldība ir projekta sadarbības partneris)	6 851 293	4 112 536	Jaunizveidoto darba vietu skaits – 76, sasniegtā vērtība 0. Nefinanšu investīcijas – 4 720 529 €, sasniegtā vērtība 0 €, atjaunotās degradētās teritorijas platība – 11,87 ha.	Noslēgts līgums. Ieviešanā
KOPĀ (ES fondi)			6 851 293	4 112 536	Kopsavilkums – 1 projekts īstenošanas stadijā. Būtiski pievērst pastiprinātu uzmanību rādītāju izpildei (nesasniegšanas gadījumā proporcionāli jāatmaksā ES fondu finansējums).	

Noraidītie, atsauktie vai konkursu neizturējušie Viļakas novada domes projekti:

- SAMP 5.4.1.1.** viens projekts “Izveidot kvalitatīvu tūrisma un dabas izziņas infrastruktūras tīklu dabas liegumā “Stompaku purvi””. Projekts tika noraidīts nepietiekama ERAF finansējuma dēļ.
- SAM 4.2.2. priekšātlasē** tika iesniegtas **3 projektu idejas**:
 - “Energoefektivitātes paaugstināšana pašvaldības ēkā Viļakā Balvu ielā 10” (ERAF finansējums – 146 500 EUR);
 - “Energoefektivitātes paaugstināšana pašvaldības ēkā Abrenes ielā 9, Viļakā” (ERAF finansējums – 131 000 EUR);
 - “Energoefektivitātes paaugstināšana pašvaldības ēkā Rekovas ielā 23, Rekovā” (ERAF finansējums – 143 000 EUR).

Vērtēšanas rezultātā šīs 4.2.2. SAM projektu idejas netika virzītas tālāk projektu iesniegšanai Centrālajā finanšu un līgumu aģentūrā nepietiekama ERAF finansējuma dēļ. No 205 iesniegtajām projektu idejām ERAF finansējums pietika tikai 67 projektiem, kas plāno sasniegt augstākus energoefektivitātes u.c. rādītājus. Viļakas novada pašvaldības projektu idejas vērtēšanas rezultātā ierindojās attiecīgi 127.vietā, 128.vietā un 146.vietā.

(Informācija: Investīciju politikas departaments)

6. Darbaspēka migrācija

Pašvaldība	Strādā pie sevis (%)	Braul strādāt uz citām pašvaldībām		Nodrošina darbu citām pašvaldībām	
		<i>Pašvaldība</i>	%	<i>Pašvaldība</i>	%
Baltinavas novads	44,7%	Rīga	27,0%	Viļakas novads	0,8%
		Balvu novads	7,2%	Balvu novads	0,8%
		Viļakas novads	2,3%	Kārsavas novads	0,2%
		Mārupes novads	2,3%	Dagdas novads	0,06%
		Salacgrīvas novads	2,0%	Varakļānu novads	0,05%
		Rēzekne	1,7%	Līgatnes novads	0,04%
		Jūrmala	1,0%	Smiltenes novads	0,02%
		Rēzeknes novads	1,0%	Alūksnes novads	0,02%
		Gulbenes novads	0,8%	Ikšķiles novads	0,01%
		Kārsavas novads	0,8%	Rēzekne	0,01%
Balvu novads	48,2%	Rīga	30,3%	Rugāju novads	10,1%
		Mārupes novads	1,8%	Baltinavas novads	7,2%
		Rugāju novads	1,5%	Viļakas novads	6,6%
		Alūksnes novads	1,5%	Gulbenes novads	1,5%
		Ķekavas novads	1,5%	Ludzas novads	0,5%
		Rēzekne	1,3%	Kārsavas novads	0,5%
		Gulbenes novads	1,3%	Cesvaines novads	0,5%
		Viļakas novads	1,2%	Alūksnes novads	0,4%
		Smiltenes novads	0,9%	Lubānas novads	0,4%
		Baltinavas novads	0,8%	Ciblas novads	0,4%
Rugāju novads	42,3%	Rīga	27,2%	Balvu novads	1,5%
		Balvu novads	10,1%	Gulbenes novads	0,2%
		Cēsu novads	2,3%	Baltinavas novads	0,2%
		Rēzekne	2,0%	Riebiņu novads	0,1%
		Gulbenes novads	1,6%	Rēzeknes novads	0,1%
		Mārupes novads	1,2%	Viļakas novads	0,1%
		Ķekavas novads	1,2%	Alūksnes novads	0,1%
		Siguldas novads	1,1%	Strenču novads	0,1%
		Smiltenes novads	0,9%	Raunas novads	0,1%
		Alūksnes novads	0,8%	Varakļānu novads	0,1%
Viļakas novads	35,8%	Rīga	35,9%	Baltinavas novads	2,3%
		Balvu novads	6,6%	Balvu novads	1,2%
		Mārupes novads	3,8%	Rugāju novads	0,2%
		Alūksnes novads	1,5%	Vārkavas novads	0,1%
		Rēzekne	1,4%	Ciblas novads	0,1%
		Ķekavas novads	1,4%	Kārsavas novads	0,1%
		Gulbenes novads	0,9%	Garkalnes novads	0,04%
		Baltinavas novads	0,8%	Gulbenes novads	0,04%
		Olaines novads	0,8%	Alūksnes novads	0,03%
		Daugavpils	0,8%	Dagdas novads	0,03%

Pašvaldība (pēc ATR), kurā strādās	Pašvaldības nodarbināto personu īpatsvars, %
Balvu novads	50,1
Rīga	31,0
Mārupes novads	2,4
Rēzeknes novads	1,8
Ķekavas novads	1,4
Alūksnes novads	1,4
Gulbenes novads	1,2
Salaspils novads	1,1
Siguldas novads	1,0
Ādažu novads	0,9
Smiltenes novads	0,8
Ogres novads	0,7
Valmieras novads	0,7
Jelgavas novads	0,7
Cēsu novads	0,6
Daugavpils novads	0,5

(VSAA dati)

7. Pašvaldību iespējas uzņēmējdarbības veicināšanā

Pašvaldība	Grants – biznesa ideju konkurss	Pašvaldības nekustamā īpašuma (telpu) izmantošanas iespēja uzņēmējiem	Zemes un telpu nomas atlaides
Baltinavas novads	jā	jā	nē
Balvu novads	jā	jā	nē
Rugāju novads	jā	jā	nē
Viļakas novads	jā	jā	nē

(No pašvaldību iesūtītajām anketām, 2019)

8. Vispārējās izglītības iestādes

N.p.k.	Pašvaldība	Izglītības iestāde	Skolēnu skaits 2018./2019. m.g.
1.	Baltinavas novads	Baltinavas vidusskola	114
Kopā Baltinavas novadā:			114
2.	Balvu novads	Balvu Valsts ģimnāzija	297
3.		Bērzpils vidusskola	119
4.		Tilžas vidusskola	112
5.		Balvu pamatskola	446
6.		Stacijas pamatskola	122
7.		Tilžas internātpamatskola	65
Kopā Balvu novadā:			1161
8.	Rugāju novads	Rugāju novada vidusskola	169
9.		Rugāju novada Eglaines pamatskola	64
Kopā Rugāju novadā:			233
10.	Viļakas novads	Viļakas Valsts ģimnāzija	102
11.		Rekavas vidusskola	167
12.		Viļakas pamatskola	86
13.		Viduču pamatskola	79
14.		Žīguru pamatskola	45
Kopā Viļakas novadā:			479
Kopā apvienotajā Balvu novadā:			1987

Profesionālās izglītības iestādes:

N.p.k.	Pašvaldība	Izglītības iestāde	Skolēnu skaits 2018./2019. m.g.
1.	Balvu novads	Balvu profesionālā un vispārizglītojošā vidusskola (pašvaldības pakļautībā)	168

(Avoti: <https://izm.kartes.lv>, <https://izm.gov.lv/lv/publikacijas-un-statistika/statistika-par-izglitibu/statistika-par-profesionalo-izglitibu/2018-2019-m-g-3> un pašvaldību mājaslapas)

9. Pārvaldība un pakalpojumi

9.1. Vienotie valsts un pašvaldības klientu apkalpošanas centri

- Balvu VPVKAC
- Baltinavas VPVKAC
- Benislavas VPVKAC
- Rugāju VPVKAC
- Viļakas VPVKAC

VPVKAC ir izveidoti Balvu, Baltinavas, Rugāju un Viļakas novados.

Vieta 2018.g.	VPVKAC	Mēnešu skaits	Pakalpojumu skaits	Pakalpojumu skaits vidēji mēnesī				Skaita izmaiņas	
		Kopā	Kopā	Kopā	2016.g.	2017.g.	2018.g.	Vizuāli	%
3.	Balvu	26	3037	116,8	39,2	16,7	293,4	↑↑	1661 %
51.	Baltinavas	36	572	15,9	9,3	12,9	32,7	↑↑	153%
63.	Rugāju	35	853	24,4	30,1	25,2	18,2	↓	-28%
13.	Viļakas	34	2840	83,5	55,6	100,1	102,4	↔	2%

* Pakalpojumu skaits vidēji mēnesī 2018. gadā dalīts ar pakalpojumu skaitu vidēji mēnesī 2017. gadā.

(Statistikas datu avots: www.pakalpojumucentri.lv, novada nozīmes VPVKAC sniegtie pakalpojumi no 2015. līdz 2018. gadam, ranžēti pēc vidēji mēnesī sniegto pakalpojumu skaitu 2018. gadā)

9.2. Pagastu pārvalžu izvietojums

Pašlaik esošais novads	Pagasti	Pagastu pārvaldes
Baltinavas novads	1. Baltinavas pagasts	nav
Balvu novads	2. Balvu pagasts 3. Balvu pilsēta 4. Bērzkālnes pagasts 5. Bērzpils pagasts 6. Briežuciema pagasts 7. Krišjāņu pagasts 8. Kubulu pagasts 9. Lazdulejas pagasts 10. Tilžas pagasts 11. Vectilžas pagasts 12. Vīksnas pagasts	○ Balvu pagasta pārvalde ○ Bērzkālnes pagasta pārvalde ○ Bērzpils pagasta pārvalde ○ Briežuciema pagasta pārvalde ○ Krišjāņu pagasta pārvalde ○ Kubulu pagasta pārvalde ○ Lazdulejas pagasta pārvalde ○ Tilžas pagasta pārvalde ○ Vectilžas pagasta pārvalde ○ Vīksnas pagasta pārvalde
Rugāju novads	13. Lazdūkalna pagasts 14. Rugāju pagasts	nav
Viļakas novads	15. Kupravas pagasts 16. Medņevas pagasts 17. Susāju pagasts 18. Šķilbēnu pagasts 19. Vecumu pagasts 20. Viļakas pilsēta 21. Žīguru pagasts	○ Kupravas pagasta pārvalde ○ Medņevas pagasta pārvalde ○ Susāju pagasta pārvalde ○ Šķilbēnu pagasta pārvalde ○ Vecumu pagasta pārvalde ○ Žīguru pagasta pārvalde

(Avots: pašvaldību mājaslapas)

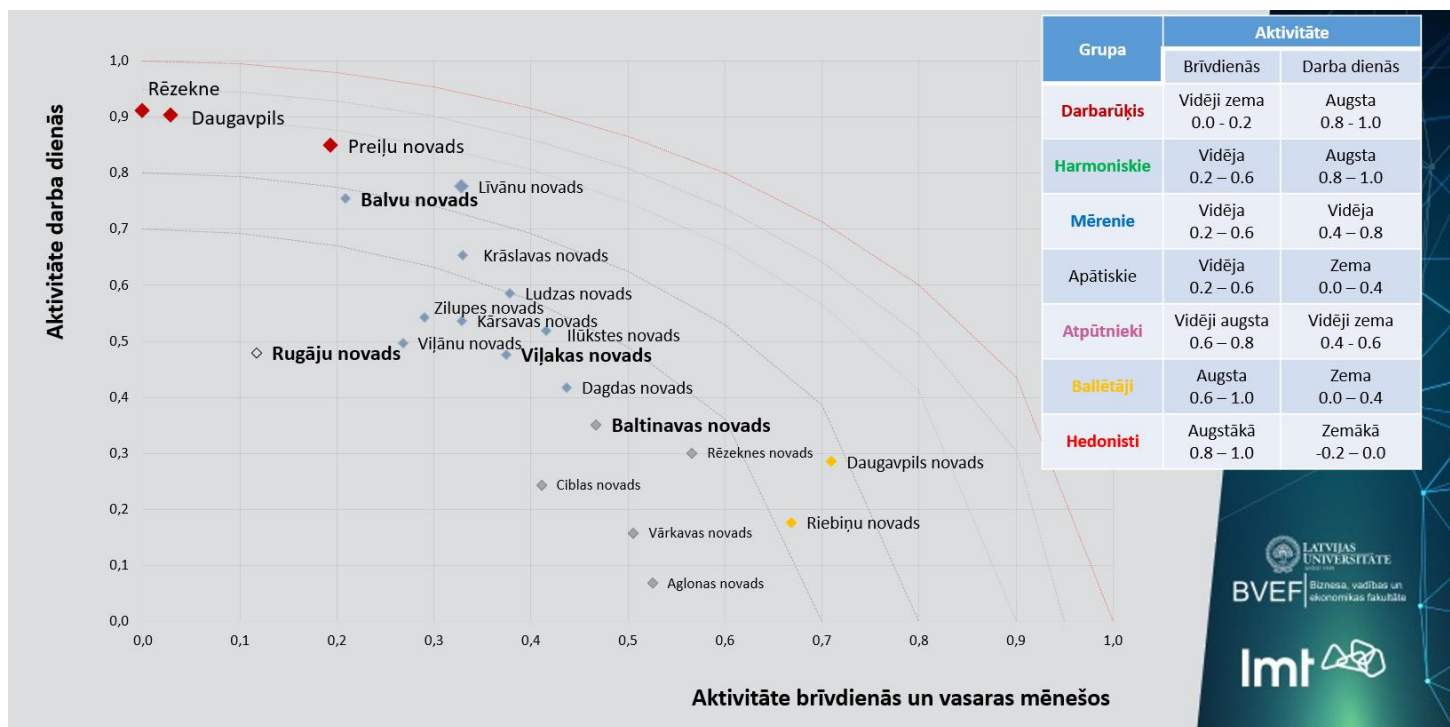
10. Pašvaldību sadarbība

- **SIA “ZAAO”** (Baltinavas, Rugāju, Viļakas u. c. novadu pašvaldības)
- **SIA “Balvu autotransports”** (Baltinavas, Balvu, Rugāju, Viļakas u. c. novadu pašvaldības)
- **SIA “Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienība”** (Baltinavas, Balvu, Rugāju, Viļakas u. c. novadu pašvaldības)
- **Viļakas novada būvvalde** (Baltinavas novada pašvaldība deleģējusi Viļakas novada pašvaldībai)
- **Balvu novada Izglītības, kultūras un sporta pārvalde** (Baltinavas novada pašvaldība deleģējusi Balvu novada pašvaldībai)
- **Civilās aizsardzības komisija** (Baltinavas, Balvu, Rugāju, Viļakas pašvaldības)
- **Balvu Centrālā bibliotēka veic reģiona galvenās bibliotēkas funkcijas** (Sadarbības līgumi) (Baltinavas, Rugāju, Viļakas novadu pašvaldības)
- **Sadarbība izglītības jomā:** kopīga metodiskā apvienība, kopīgs metodiskais darbs; kopīgi kursi pedagogiem; pedagogu profesionālās kompetences pilnveides A programmu saskaņošana (Balvu novads, Baltinavas novads, Rugāju novads)
- **Sadarbība izglītības jomā:** valsts noteikto mācību priekšmetu olimpiāžu organizēšana; centralizēto eksāmenu saņemšana Balvos (Balvu novads, Baltinavas novads, Rugāju novads, Viļakas novads)
- **Sadarbība izglītības jomā:** sadarbība metodisko apvienību iniciētajās olimpiādēs (Balvu, Baltinavas, Viļakas novadi); centralizēto eksāmenu organizēšana, veidojot apvienotos eksāmenus (Balvu, Rugāju, Baltinavas novadi); Balvu novada pašvaldības pedagogiski medicīniskā komisija apkalpo arī Baltinavas novadu; interešu izglītības pasākumi, konkursi, izstādes skates (Balvu, Baltinavas, Rugāju novadi)
- **Atskurbtuves pakalpojumu nodrošināšana** (Rugāju novada pašvaldība deleģējusi Balvu novada pašvaldības Balvu pašvaldības policijai)

(Avoti: pašvaldību iesūtītās anketas, mājaslapas)

11. Teritoriju ekonomiskās aktivitātes izvērtējums

Latvijas Universitātes Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātes veiktā “Latvijas administratīvo teritoriju ekonomiskās aktivitātes un iedzīvotāju iekšējās aktivitātes svārstību izvērtējuma, izmantojot mobilā tīklā noslodzes datus” sākotnējie rezultāti

Latvijas novadu klasteru raksturojums:

- **“Darbarūķi”** – augsta aktivitāte darba dienās, bet vidēji zema aktivitāte brīvdienās. Tas ir Latvijas ekonomikas dzinējspēks, bet pilnībā neizmanto brīvdienas potenciālu. Nepieciešams attīstīt pakalpojumu sektoru un ir augsta atkarība no ekonomiskās aktivitātes svārstībām.
- **“Harmoniskie”** – augsta aktivitāte darbdienās un vidēja aktivitāte brīvdienās. Klasteris raksturojams ar līdzsvarotu attīstību, bet nepietiekamiem resursiem nākamajam izrāvienam. Atkarībā no prioritātēm, nepieciešams attīstīt ražošanas vai pakalpojumu sektoru, bet nepareizi izvēlētas prioritātes var sadrumstalot pieejamos resursus.
- **“Mērenie”** – vidēja ekonomiskā aktivitāte darbdienās un brīvdienās. Klasteris raksturojams ar vienmērīgu aktivitāti, kur nav pietiekami izmantots resursu potenciāls. Nepieciešams paaugstināt darba produktivitāti un ekonomisko potenciālu, pretējā gadījumā samazinās ekonomiskā aktivitāte un reģiona attīstība.
- **“Apātiskie”** – zema aktivitāte darbdienās un vidēja aktivitāte brīvdienās. Ir brīvdienas potenciāls, bet zema ekonomiskā aktivitāte darbdienās. Nepieciešams attīstīt pakalpojumu sektoru un mainīt reģiona attīstības stratēģiju, draud reģiona degradācija.
- **“Atpūtnieki”** vidēji zema aktivitāte darbdienās, bet vidēji augsta aktivitāte brīvdienās. Labi izmanto brīvdienas potenciālu, bet neizmanto darba dienu potenciālu. Nepieciešams attīstīt ražošanas sektoru un mainīt reģiona attīstības stratēģiju. Pastāv vidēji augsta atkarība no iedzīvotāju pirktspējas līmeņa.
- **“Ballētāji”** – zema aktivitāte darba dienās, bet augsta aktivitāte brīvdienās. Plaukst uz zēl brīvdienās, bet klusums darba dienās. Nepieciešams attīstīt ražošanas sektoru un mainīt reģiona attīstības stratēģiju. Pastāv augsta atkarība no iedzīvotāju pirktspējas līmeņa.
- **“Hedonisti”** – minimāla aktivitāte darbdienās, bet maksimāli augsta aktivitāte brīvdienās. Nav ražošanas sektora ekonomiskā potenciāla. Nepieciešams attīstīt ražošanas sektoru un mainīt reģiona attīstības stratēģiju. Pastāv maksimāla atkarība no iedzīvotāju pirktspējas līmeņa.